

Torben Ulrich
inspirerede mange
mennesker i sit lange liv.

Også Kjartan Arngrim
fra Folkeklubben.

Det fortæller han
nærmere om i dette
interview med All That

TEKST AF MADS KORNUM

ILLUSTRATIONER AF SIDSE ANDERSEN

NÅR BOLDEN KOMMER, KOMMER DEN!

Torben Ulrich

Den 20. december 2023 døde Torben Ulrich i en alder af 95 år. De fleste kendte ham som en dansk tennislegende med et uortodoks syn på idrætten og en til tider provokerende adfærd i en ellers regelret sportsverden.

Han var dog så meget mere end det, hvilket blandt andet er velbeskrevet i bøgerne *Jazz, bold & buddhisme* (2003) og *Udspil* (2004).

Via Torben Ulrichs egne ord – redigeret af Lars Movin – får man i disse bøger et nuanceret billede af et menneske, en sportsmand, en kunstner og en musikentusiast, der havde så mange facetter i sit lange virke.

Her kan man blandt andet læse, at Torben Ulrich inden sin tid som tennisstjerne var den velskrivende, velinformerede og indsigtfulde skribent, som den dag i dag af mange jazz-interessererede står som en af de betydeligste formidlere på området.

Torben Ulrich begyndte at skrive om jazz i 1945, bare 17 år gammel. I 1953 fik han en ugentlig klumme i Politiken – Jazzmosfæren – der fortsatte frem til 1960, hvorefter han skiftede til BT. Her blev han indtil midten af 1960'erne, da skrivelierne gradvist aftrappedes, parallelt med at tenniskarrieren blev stadig mere krævende. På det tidspunkt var det dog allerede blevet til mere end 500 jazzklummer plus adskillige bidrag til tidsskrifter som Tribune, Jazzinformation, Musikrevue og Jazzrevue.

Rollen som skribent fortsatte han op gennem 1970'erne, 1980'erne og 1990'erne hos blandt andre Information. Indholdsmæssigt efterhånden med lige så stor vægt på sit uortodokse syn på idrætten som på musikken og en aktiv interesse for buddhisme.

Han var også aktiv som musiker og udgav sammen med pianisten og komponisten Søren Kjærgaard i 2010 det meget originale album *Suddenly, Sound: 21 Songlines For Piano, Drainpipe, etc.* via ILK. Et album, de to lige siden arbejdede på en opfølger til.

All That: Kært barn og kendte mennesker har ofte mange navne. Rebellen, tennisspilleren, journalisten, forfatteren, sportsmanden, billedkunstneren, tænkeren og faderen var nogle af de hyppigste, der blev brugt om Torben Ulrich. Hvilken del af multikunstneren Torben Ulrich var din indgangsnøgle til det, der blandt andet endte

som sangen med titlen 'Torben Ulrich' på Folkeklubbens 2016 album *Slå flint?*

Kjartan Arngrim: Jeg har brugt det meste af mit barne- og ungdomsliv som elite-tennis- og badmintonspiller på at frygte for nederlaget og håbe på sejren. Det fratog mig ikke alene glæden ved livet. Endnu værre; det ødelagde mit spil. Alt for sent og længe efter ketcherne var smadret og lagt på hylden, og kun de bittersøde minder om tabte kampe var tilbage, blev jeg bekendt med Torben Ulrich. Når Ulrich gik på banen, på scenen, til tasterne, suspendede han selve ideen om sejr og nederlag og mødte livet med følgende mantra: When the ball comes, the ball comes. Altså en fordring om at møde livet åbent og nysgerrigt. Som en jazzmusiker. Som en livskunstner. Mødet med Ulrich skete samtidigt med mit møde med musikken, som blev begyndelsen på mit nye liv et liv uden måltavle og facitliste. Bare tanken om en måltavle på et spillested, et facit efter en koncert, virker latterlig. I musikken vinder man sammen. Man overvinder sit publikum. Og taberen er ham, der stod med sin telefon eller bare snakkede sig vej gennem hele koncerten.

For Torben Ulrich er det perfekte slag, ikke nødvendigvis et vinderslag, men mere at tænke som et interessant slag; en spændende handling. Et udspil, der kalder på en reaktion. Jeg kan huske, at jeg, mens jeg læste Lars Movins bog "Udspil" om netop Torben Ulrich, gik hen ad Gl. Kongevej; og så kom tekst og melodi nærmest samtidig. "Jeg går som Torben Ulrich efter det perfekte slag." Jeg arbejdede en del med teksten for at få den endeligt på plads. På et tidspunkt forsøgte jeg at inddrage en fuldkommen liste over danske statsministre som en del af teksten. En virkelig dårlig ide, men sjovt at lege med. Og det er pointen; at forholde sig legende til tingene.

AT: Torben Ulrich endte sine dage som 95-årig. Han var aktiv og reflekterende til det sidste. Hvilke af hans mange slag i og for tilværelsen husker du ham bedst for, og hvilket samlet indtryk har hans mange aftryk efterladt hos dig?

KA: Jeg mødte ham to, nej, faktisk tre gange. Den sidste gang var til Bogforum, hvor han stod omme bag den scene, hvor han 10 minutter senere skulle optræde. Med hænderne slynget om de store, tykke jernwirer, der holder sammen på Bella Centeret, og med al kropsvægten lagt bagover. Han svingede sig fra side til side som en abe i lianerne for, som han sagde, "at mærke rummet". Min dreng stemte i med samme. Og så hang de dér, en femårig og en halvfemsårig, og mærkede rummet sammen.

Første gang var ikke et egentligt møde. Det var i 2018 i boghandlen Tranquebar, hvor han skulle optræde i samtale med Lars Movin. Men jeg turde ikke gå op og præsentere mig. Lidt et nederlag. Til gengæld mødte jeg Thorsten (TS) Høeg, og så fik jeg sangen 'Tranquebar' ud af hele miseren.

Anden gang, samme år, var i forbindelse med vores pladereception for albummet *Sort Tulipan*, som jeg forlod for at møde Torben og hans søde kone Molly, som jeg havde skrevet sammen med helt tilbage i forbindelse med sangen 'Torben Ulrich' og så et par dage før vedrørende mit manglende mod til at præsentere mig selv på Tranquebar. Nu cyklede jeg i en sen aften gennem København K's gader med et eksemplar af den nye plade, som jeg ville give ham. Jeg ankom til et lille galleri og traf et 90-årigt legende, levende og nysgerrigt menneske, klar til i samme uge at udgive sin nye bog "Boldens øjne, værens ben". Vi snakkede i en 10 minutters tid, og så hjulede jeg tilbage til pladereceptionen og kunne med ild i øjnene fortælle de andre i klubben, at vi var bagud: Torben havde modtaget vores plade og returneret med en bog. Det perfekte slag.

AT: I et stort interview til Politiken i forbindelse med hans 90-års fødselsdag gav han udtryk for, at han savnede et oprør og savnede, at der generelt blev stillet nogle flere spørgsmål. Er det tanker, du kan genkende i din tilgang til at skrive tekster, det med, at modtageren gerne må animeres til tanker og spørgsmål mere end at få serveret nogle konkrete svar?

KA: Ja, jeg kan godt huske det interview, der meget handlede om sporten, mener jeg. At den var blevet kedelig, forudsigelig, strømlinet og sponsorstyret. Det kan man vel med nogen ret indvende også gælder for musikken. Nærlæser du teksten på en sang som den nye 'Mere end en klub', går vi vel ind og roder med netop de samme ting, som Torben adresserer i det interview?

AT: Torben Ulrich var umulig at sætte i bås, men samtidig havde han nogle klare holdninger og filosofier. Ikke mindst den om, at legen og det smukke i sporten er vigtigere end sejr og nederlag. En filosofi som I hos Folkeklubben har taget til jer, senest aflæst på albummet *Mere end en klub*. Hvad er det ved den filosofi, der rammer dig, som ellers er aktør i en musikbranche, der vel nok er mere kommercielt usikker og konkurrencepræget end nogensinde?

KA: Jeg læste for nogle år siden et interview med den amerikanske filosof Donna Haraway, der sammen med Torben Ulrich på mange måder har spillet ind på tankerne bag *Mere end en klub*. En plade, der helt i Ulrichs ånd skyller over med sportsmetaforer og historier om de mange kampe, som livet byder på. De vundne, nederlagene, der stadig svider, og så selvfølgelig mere fremadrettet de massive kampe, vi som civilisationer står overfor lige nu: Klimakampen, den massive ulighed, kampen om sandhederne på nettet og mellem demo- og autokratier.

Men pladen og sangen kunne ikke være skrevet uden Haraways bog "Staying with the trouble". Eller rettere, den havde været dårlig uden. For med Haraways begreb om "at blive i besværet" blev det muligt at løfte hele sports- og kampmetaforen til et nyt niveau. Hævet over måltavlen. Til et niveau, hvor vi rent faktisk kan bruge det til noget. Det var jo derop, Torben Ulrich også gerne ville med sin idé om det perfekte slag.

For det handler – ifølge Haraway og Ulrich – ikke om at vinde eller om tabe. Det handler ikke om at håbe på sejren eller om frygte/acceptere nederlaget. Det handler om "at blive i besværet". At hæve blikket fra måltavlen og opdelingen af tabere og vindere – den måske farligste af alle måder at tænke om hinanden på. Skal vi imødegå de udfordringer og kampe, som vi står overfor lige nu på en progressiv måde, må vi acceptere og medtænke an-

dre(s) perspektiver og måder at tænke på. Evner vi det, er vi mere end en klub.

AT: I sine senere år arbejdede Torben Ulrich sammen med jazzpianisten og komponisten Søren Kjærgaard med en fælles dybdegående udforskning af feltet mellem lyd og ord, stilhed og puls, rum og nærvær. Det resulterede i en CD-udgivelse i 2009, og siden har de efter sigende arbejdet på en opfølgning. På *Mere end en klub* har du selv skrevet sangen 'Det de kalder musik' – med linjerne "Det de kalder musik – den når ud hvor intet når". Jeg læser det, som om både du og Ulrich har en tro på, at musik ofte er mere end musik, nærmere et bindeled til en helhed, til noget større. Er det en fortolkning, som du kan genkende? Og hvis ja, hvordan udforsker du selv tesen i dit arbejde med musikken?

KA: Ja, det er, som om tiden går, og vandet stiger, og jorden skrider; som om det begynder at dæmre for os alle sammen, at der må være et niveau over indeværende måde at tilgå verden på. Og det niveau er det, de kalder musik. Dvs. evnen til sammen på scenen, på jobbet, i familien, på landsholdet – ja, hvor som helst, at få det til at svinge. Og at forestille sig musikken, den musikalske tilgang, som svaret på fremtidens udfordringer; det er uhørt ambitiøst.

AT: Jazz var en stor del af soundtracket til Torben Ulrichs liv, og du referer selv til navne som John Coltrane og T.S. Høeg i nogle af dine tekster til

Folkeklubben. Hvilken rolle har jazzmusikken spillet for dig her i tilværelsen, og er der nogle jazzalbum, der fylder med særlig vægt, når du skal se på dit eget soundtrack til livet?

KA: Jeg er sen med alting. Først som 41-årig opdagede jeg jazzen og begyndte massivt at dyrke særligt Miles Davis og John Coltrane. Særligt pladen Miles Davis-pladen "*Someday My Prince Will Come*", som vi har hørt alt for meget i tourbussen. Men god er den. Åbningsnummeret alene. Der er en sang på vores nye plade, der hedder '*Coltrane Confusant*', som – bilder jeg mig ind – er en form for pay off fra den intense lytning.

Men det, der gør det til ægte jazz, er sangens og pladens eneste feature. Nemlig min boghandlers søn på bare 15 år, som jeg på ønske fra faderen og meget mod min vilje (men man gør vel sin borgerpligt) tog i erhvervspraktik, da han "selv sad der hjemme og producerede noget musik". Vi mødtes i boghandlen og jeg spillede et par af de nye sange på min guitar, og praktikanten afspillede via en iPhone sine urbane tracks med tekster på dansk og fransk. Tre måneder senere skulle han levere den nye plades absolutte højdepunkt med sine franske vers på et track, som han i øvrigt selv havde fundet på titlen til. En sang, der vel bare fortæller, at i livet og jazzen gælder det om at forholde sig åben, inspireret og forvirret. When the ball comes, the ball comes!

FOLKEKLUBBEN MED TORBEN ULRICH BANNER - FOTO AF LASSE LAGONI